

Ügyszám: NAIH-12321-5/2024.
Ügyintéző: dr. Berei Szonja
Tel.: 391-1412

Hende Csaba úr részére
elnök
Törvényalkotási Bizottság
Országgyűlés

tab@parlament.hu

Tisztelt Elnök Úr!

Szeretném ezúton felhívni a figyelmét az egyes agrártárgyú törvények módosításáról szóló T/9715. számú törvényjavaslat (a továbbiakban: Törvényjavaslat) tartalmával kapcsolatos adatvédelmi szempontú aggályokra. Ezekről korábban már tájékoztattam a Törvényjavaslat tárgyalására kijelölt Mezőgazdasági Bizottságot is, illetve a Törvényjavaslat benyújtása előtt, a Törvényjavaslat előkészítése során a jogszabály előkészítőjével is ismertettem kifogásaimat. Sajnálatos módon, tekintettel arra, hogy az jogszabály előkészítőjétől ezekkel kapcsolatban semmilyen visszajelzést nem kaptam, ezért a Kormány képviselőjének véleményét ezekről nem ismerem, azt Önnel megosztani nem áll módomban.

A Törvényjavaslat 16. §-a szerint a földvédelmi nyilvántartás adattartalma kiegészülne a természetes személy személyi azonosítójával. További, ezzel analóg tartalmú rendelkezéseket tartalmaz a tervezet 19. § 15. pontja (földhasználati nyilvántartás), a 70. § és a 72. § (földvédelmi nyilvántartás) is. A Törvényjavaslat ezen rendelkezéseit, a személyi azonosító kezelését alkotmányossági és adatvédelmi megfontolások alapján nem támogatom, kifejezetten aggályosnak tartom, a következők miatt:

Amióta az Alkotmánybíróság, *erga omnes* jelleggel rögzítette, hogy az univerzális azonosító használata alkotmányellenes [15/1991. (IV.3.) AB határozat], illetve nem felel meg az alkotmányos követelményként érvényesítendő, ún. osztott információs rendszerek elvének [46/1995. (VI.30.) AB határozat], a mindenkor adatvédelmi felügyeleti szervek, így a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság is következetesen érvényesíti ezt az alkotmánybírósági álláspontot minden olyan jogszabály-alkotási folyamatban, amelyben véleményt alkot.

Így pl. 2019-ben a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény, valamint a személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló 1996. évi XX. törvény egyes rendelkezéseinek az adatvédelem megerősítése érdekében szükséges módosításáról szóló törvényjavaslat esetében is e követelmény érvényre juttatása mellett érveltem, amikor a törvényjavaslatot benyújtó szándéka az lett volna, hogy a horgásznyilvántartásban egységes azonosítóként alkalmazva szerepeljen az adóazonosító jel is. Ezen azonosító használatának célja pusztán a kényelmesebb nyilvántarthatóság lett volna, úgy, hogy az adatkezelési célnak és jogviszonynak semmilyen adóigazgatási jellege nem volt. A jogalkotó – az ügyben kifejtett véleményemre tekintettel – lemondott a kifogásolt szabályozás bevezetéséről.

Jelen Törvényjavaslatból is kitűnik, hogy a személyi azonosító használatával univerzális azonosítóként működne az agrártárgyú nyilvántartásokban, így az ingatlan-nyilvántartás, földhasználati nyilvántartás, földvédelmi nyilvántartás.

Ha valóban elengedhetetlenül szükséges (és az általános adatvédelmi rendeletnek megfelelően az elérni kívánt céllal arányos, arra alkalmas) lenne ezen nyilvántartások összekapcsolása, felmerül a kérdés, miért nem hoz létre a jogalkotó egy olyan új szakrendszeri azonosítót (pl. az adószám mintájára), amely kizárólag ezen ágazat nyilvántartásai tekintetében azonosítaná az érintettet? Egy ilyen, e célra létrehozott és alkalmazott szakrendszeri azonosító használata összhangban állhatna az alkotmányossági követelményekkel, így különösen az osztott információs rendszerek elvével, egyszersmind kielégíthetné a szabályozás mögött vélelmezhető jogalkotási igényt is, anélkül, hogy az alaptörvény-ellenes helyzetet eredményezne.

A jelzett alkotmányossági aggályok mellett a Törvényjavaslat kapcsán megválaszolandó kérdés az is, hogy hogyan viszonyul a fentiekben jelzett törvénymódosítási szándék – a személyi azonosító egyre szélesebb körű, univerzális azonosítóként történő használata – a digitális állampolgár azonosító (DÁP azonosító) bevezetéséhez, hogyan illeszkedik az ahhoz kapcsolódó jogpolitikai törekvésekhez? A DÁP azonosító a digitális térben történő ügyintézéshez, szolgáltatás-igénybevételhez valamennyi, a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásban szereplő polgár számára egyetlen digitális állampolgár azonosítót biztosít, amely lehetővé teszi a felhasználó – ágazatoktól független – egyértelmű azonosítását.

Felhívom a figyelmet arra, hogy a fentiekben jelzett alkotmányossági korlátok miatt a DÁP azonosító bevezetését az Alaptörvény módosítása is lehetővé tette (vö. Alaptörvény XXVI. cikk), ezzel a potenciálisan Alaptörvény-ellenes helyzetet maga az az alkotmányozó hatalom oldotta fel, míg a Törvényjavaslat vonatkozásában az Alaptörvény ilyen tartalmú módosításáról, annak szándékáról nincs tudomásom.

Nem szabad arról sem elfeledkezni, hogy a DÁP azonosító bevezetésének egyik jogpolitikai indoka éppen az volt, hogy a személyi azonosító alkotmányosan nem használható univerzális azonosítóként, a DÁP azonosító – kialakítása és szabályozása folytán – viszont képes lehet megfelelni az ehhez kapcsolódó alapvető alkotmányossági-adatvédelmi elvárásoknak.

Kérem Tisztelt Elnök Urat, hogy Törvényalkotási Bizottság a Törvényjavaslat tárgyalása során a fentiekben kifejtett észrevételeimet és érveimet megfontolni, és a Törvényjavaslat kifogásolt rendelkezéseit azoknak megfelelően módosítani szíveskedjen.

Budapest, az *elektronikus aláírás és időbélyegző szerint*

Üdvözlettel

Dr. habil. Péterfalvi Attila
elnök, c. egyetemi tanár